

horizonte UNIA

Gazeta dla Polskich członkiń i członków Unii
CZERWIEC 2023

Redakcja T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Zapraszamy do lektury kolejnego numeru największej gazety migrantów i migrantek w Szwajcarii, wydawanej przez szwajcarski związek zawodowy Unia, zawierającej ważne informacje dotyczące spraw z zakresu prawa pracy. Więcej informacji o Unii znajduje się na ostatniej stronie.

W tym numerze m. in.:

- Łatwiejszy dostęp do obywatelstwa
- Walka o pensje minimalne
- Praca kobiet

Komitet Inicjatywy na rzecz demokracji

Wstęp

Migracja jest częścią historii ludzkości. Państwa przyjmujące korzystają z pracy, wiedzy, zaangażowania i zapału migrantek i migrantów. Gospodarka, kultura, sport, nauka funkcjonują w dużej mierze dzięki przybyszom z innych krajów. Dotyczy to również Szwajcarii. I mimo wszystko żyjemy w paradoksie. Praca migrantek i migrantów jest pilnie potrzebna ale prawa tych osób są ograniczane. Np. przy dostępie do pomocy socjalnej. Płacą podatki ale nie mogą współdecydować jak one będą wykorzystywane. W ten sposób narusza się solidarność społeczną. Partie prawicowe, zwłaszcza SVP/UDC działają na rzecz podziałów na «nas» przeciwko «innym» i tworzą klimat sprzyjający postawom rasistowskim. Zgodnie z raportem organizacji udzielających porad w kwestii doświadczeń rasistowskich, osoby postrzegane jako «inni» spotykają się z dyskryminacją na tle rasistowskim. Przeróżające fakty, zwłaszcza gdy dotyczy to branży usług publicznych, w których państwo odgrywa wiodącą rolę. Potrzebna jest jasna strategia zapobiegająca rasizmowi i dyskryminacji.

Potrzebna jest również społeczna debata aby migrantki i migrantów uznać za równoprawnych obywateli. Nie tylko zwiększając obowiązki ale również poszerzając zakres uprawnień. Inkluzywne i sprawiedliwe społeczeństwo jest możliwe. Wspólnie walczmy o nie!

Hilmi Gashi

Dwie inicjatywy społeczne na rzecz płacy minimalnej w kantonie Waadt

Unia Regionu Waadt wraz z innymi organizacjami zorganizowały dwie inicjatywy na rzecz płacy minimalnej wynoszącej 23 franki na godzinę. Najpóźniej do września 2023 muszą być zebrane 12 000 podpisów.

Obie inicjatywy się wzajemnie uzupełniają. Pierwsza zmierza do wpisania pensji minimalnej do konstytucji kantonowej a druga przewiduje uchwalenie ustawy wprowadzającej minimalną stawkę 23 franków na godzinę. Pozwoli to uniknąć długiego oczekiwania na realizację postulatów w przypadku przyjęcia inicjatywy.

Wszyscy muszą się utrzymać za pensję

W kantonie Waadt 10 procent pracuje na niskich pensjach a prawie 8 procent należy do kategorii Working Poor. Niskie pensje dotyczą głównie branż, w których pracują kobiety i migranci. To jest nie do przyjęcia. Każdy z nas musi mieć możliwość normalnego życia za zarobione pieniądze.

Więcej równości lepsza integracja

Pensja minimalna jest nie tylko sposobem na walkę z ubóstwem. Zmniejsza nierówności między kobietami i mężczyznami i wpływa pozytywnie na integrację cudzoziemców.

Sygnal dla innych regionów

Inicjatywy te stanowią część ogólnoszwajcarskiej walki na rzecz ochrony siły nabywczej pieniądza. Po tym jak pierwsza kantonalna inicjatywa została odrzucona w 2011 r. istnieje duża szansa, że kanton Waadt dołączy do Genewy, Neuchatel, Jura, Basel-Stadt i Ticino, w których udało się wprowadzić pensję minimalną.

Praca kobiet: kluczowa i niedoceniana

Kobiety są często zatrudniane w tzw kluczowych dla systemu branżach. Wyszło to na jaw szczególnie w czasie pandemii. Praca kobiet jest zatem ważna i niedowartościowana jednocześnie. Odbija się to również na niskich emeryturach.

Według niemieckiego instytutu badania gospodarki DIW, udział kobiet w kluczowych zawodach wynosi 75 procent. Tymczasem równość płacowa pomiędzy płciami pozostaje niespełnionym marzeniem. Zarobki kobiet wynoszą o 43,2 procent mniej niż mężczyzn. Jest to jeden z gorszych wyników w Europie. Co więcej – od dziesięciu lat nie odnotowano poprawy w tym zakresie.

Równouprawnienie oznacza dobrobyt

Badania naukowe wskazują, że silniejsza pozycja ekonomiczna kobiet wpływa na redukcję biedy, poprawę zdrowia i edukacji dzieci i większy wzrost gospodarzy. Szacuje się produkt globalny brutto wzrósłby o 15 procent gdyby istniało gospodarcze równouprawnienie.

Szwajcarskie Stowarzyszenie Związków Zawodowych (SGB) domaga się zatem podniesienia płac w branżach «kobięcych».

Marek Wieruszewski

Inicjatywa społeczna na rzecz nowoczesnego prawa obywatelskiego

Jaki jest cel inicjatywy?

W dniu 23 maja wystartowała Inicjatywa Demokratyczna stowarzyszenia Vierviertel (cztery czwarte). Komitet sterujący składa się z przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego wywodzących się z różnych środowisk jak Paul Rechtsteiner,

Arber Bullakaj, Hilmi Gashi, Emine Sariaslan. Jedna czwarta szwajcarskiego społeczeństwa nie posiada szwajcarskiego paszportu. Czas by uznać te osoby jako pełnoprawnych współobywateli!

Rozwiązaniem tego problemu jest naturalizacja: daje ona prawo udziału w wyborach i głosowaniach oraz zapewnia bezpieczeństwo pobytowe. Tymczasem, Szwajcaria ma jedno z najsurowszych praw naturalizacyjnych. Wymogi są bardzo wysokie jak chociażby kantonalne i komunalne terminy zamieszkania, wysokie koszty czy też przesłuchanie przed zgromadzeniem komunalnym. Do tego kantony i gminy wprowadzają własne wymogi co czyni cały proces jeszcze bardziej skomplikowanym.

Jednolity proces naturalizacyjny na podstawie obiektywnych kryteriów

Inicjatywa zmierza do tego by proces był jednolity i uproszczony. Kto legalnie mieszka w Szwajcarii od pięciu lat musi mieć prawo do złożenia wniosku o obywatelstwo. I to wyłącznie na podstawie obiektywnych kryteriów. Kto je spełni ma prawo do obywatelstwa.

Poniżej wspomniane kryteria:

- Pięcioletni, legalny pobyt w Szwajcarii.
- Niekaralność za poważne przestępstwa
- Brak zagrożenia dla bezpieczeństwa Szwajcarii
- Znajomość języka (A2) jednego z języków krajowych.

Obywatelstwo nie będzie przyznawane automatycznie. Zainteresowane osoby będą musiały złożyć wniosek. Proces w dalszym ciągu byłby trzy-poziomowy: gmina, kanton, państwo.

Współuczestnictwo jest filarem demokracji

Kto podlega prawu powinien móc mieć udział w jego tworzeniu. W Szwajcarii nie dotyczy to jednej czwartej społeczeństwa. Sprawny i uproszczony proces naturalizacji umożliwi wielu mieszkańcom Szwajcarii na współuczestnictwo i stworzy warunki dla aktywnej, nowoczesnej demokracji.

Potrzebujemy twojej pomocy

Aby inicjatywa trafiła pod głosowanie potrzebne jest 100'000 podpisów. Naturalnie podpisywać mogą tylko osoby ze szwajcarskim obywatelstwem. Arkusz z podpisami można znaleźć tutaj: <https://shorturl.at/myHSZ>. Każdy podpis się liczy!

Emine Sariaslan

Zdrowie psychiczne uczących się zawodu

Obecna sytuacja dotycząca zdrowia psychicznego młodzieży jest alarmująca. Jedna trzecia młodych w Szwajcarii cierpi na problemy psychiczne. Co jedenasta młoda osoba próbowała odebrać sobie życie. Julius Kopp, sekretarz Unii ds. Młodzieży opowiada o zagrożeniach jakie wiążą się z nauką zawodową.

Julius, możesz nam wytłumaczyć jaki wpływ ma nauczanie zawodowe na zdrowie psychiczne młodzieży?

Dla młodych ludzi przejście do nauki zawodowej to wielki skok. Opuszczają swoje znajome, szkolne środowisko i stają się pracownikami. Może to wzmocnić ich poczucie wartości ale

wiąże się zawsze z dużym stresem. Do tego dochodzi 45 do 50 godzin pracy w tygodniu i krótkie wakacje. Plus nauka i egzaminy. To prowadzi do ograniczeń w życiu prywatnym. Z tego powodu 45% uczących się zawodu odczuwa emocjonalne wyczerpanie. To z kolei skutkuje wypaleniem i depresją.

Czy można powiedzieć, że uczący się zawodu są grupą szczególnie narażoną?

Tak. Z jednej strony ta ogromna zmiana z drugiej nowa struktura hierarchiczna w miejscu pracy. W razie konfliktu młody człowiek nie jest w stanie przebić się ze swoimi potrzebami wobec przełożonych. Wiele młodych osób czuje się bezsilnie. Np. wobec dyskryminacji płciowej lub rasowej oraz w przypadku przemocy seksualnej. W 2019 r. ponad 30 procent pytanych przyznało, że padło ofiarą przemocy seksualnej. Przy czym wiele z tych osób nie wie do kogo może się zwrócić.

Co twoim zdaniem powinno się wydażyć by poprawić tę sytuację?

Pewne obszary działania są odżywiste: więcej środków ochronnych ze strony zakładów pracy, więcej wsparcia dla dotkniętych tymi problemami i silniejsza kontrola zakładów pracy. Ponadto, konieczne są dłuższe okresy odpoczynku. Między innymi o to walczy Unia przy wsparciu organizacji młodzieżowych

Félicia Fasel

Pytania i odpowiedzi

Bezrobocie: Czy jestem niezdolny do znalezienia pracy na sześć tygodni?

Kto zamelduje się na kurs językowy może się rozczarować. (zdjęcie: iStock)

Od 1 września 2022 jestem bez własnej winy bezrobotny. Pośrednictwo pracy poleciło mi bym podczas okresu wypowiedzenia wziął kurs francuskiego aby zwiększyć swoje szanse na rynku pracy. Wykupiłem zatem trzy-miesięczny kurs we Francji. Ponieważ RAV nie chciał płacić za kurs wyrejestrowałem się z poszukiwania pracy od 15 października. Wobec czego RAV, z mocą wsteczną uznał mnie za nienadającego się do znalezienia pracy i wydał odpowiednie postanowienie. Czy to jest w porządku?

Markus Widmer: Niestety tak. Sąd Najwyższy potwierdził tę praktykę. Jeżeli ktoś poświęca swój czas na inne zajęcia i ma jedynie bardzo krótki czas do dyspozycji (u Pana od 1 września do rozpoczęcia kursu) to uznaje się go za nienadającego się do znalezienia pracy

w tym krótkim czasie. Jest mało realne, żeby pracodawca zatrudnił Pana na sześć tygodni. Radzę nie składać odwołania od tego postanowienia.

(Work, 28.4.23)

Co zrobić gdy nie przychodzi pensja?

Nie ma firmy nie ma pensji? Upadłość: pracownicy mają prawo do pensji (zdjęcie: Keystone)

Firma, w której pracowałem ogłosiła w kwietniu upadłość. Pracowałem do ostatniego dnia jednak już od końca lutego nie dostawałem pensji. Od ogłoszenie upadłości jestem bezrobotny i otrzymuje świadczenie bezrobocia. Ale co z pensjami, które winien mi pracodawca?

Marina Wyss: Może Pan zgłosić swoje roszczenia w postępowaniu upadłościowym. Pracownicy są tam traktowani priorytetowo. Otrzymają jednak wypłatę po zakończeniu postępowania upadłościowego. Zaległe pensje są również chronione przez ubezpieczenie upadłościowe (Insolvenzentschädigung, IE). Pokrywa ono wynagrodzenie za rzeczywiście świadczoną pracę. W Pana przypadku nie powinno być z tym problemu. Wypłata obejmuje pensje za maksymalnie cztery miesiące. Ma Pan 60 dni na wypełnienie stosownego formularza i wysłania do kasy bezrobocia. Znajdzie je Pan tutaj: <https://www.arbeit.swiss/secoalv/de/home/menue/unternehmen/versicherungsleistungen/insovenz1.html>

(Work, 9.5.23)

Upadłość: czy mogę złożyć natychmiastowe wypowiedzenie?

Gdy nie ma pensji: gdy firma nie płaci można złożyć wypowiedzenie. (zdjęcie: Shutterstock)

W lutym dostałam tylko częściową wypłatę. Szefowa powiedziała, że mają przejściowe kłopoty. W marcu nie dostałam w ogóle pensji. Szefowa powiedział, że wkrótce ogłosi upadłość. Tymczasem znalazłam nową pracę. Czy mogę złożyć wypowiedzenie ze skutkiem natychmiastowym?

Marina Wyss: Tak, ale musi Pani poinformować szefową uprzednio na piśmie. Prawo przewiduje, że należy zagrozić wypowiedzeniem z «odpowiednim» wyprzedzeniem. Może Pani również zgłosić się do komornika (Betriebsratsamt). W razie wypowiedzenia, gdy firma ogłosi upadłość otrzyma Pani pensje od lutego do wypowiedzenia. Dlatego lepiej nie składać wypowiedzenia w trakcie upadłości jeżeli nie ma się nowej pracy. Pracownicy dotknięci upadłością powinni zgłosić się do Unii o poradę.

(Work, 9.5.23)

Jak wstąpić do Unii?

- Można to zrobić przez Internet odwiedzając poniższą stronę:
www.unia.ch/de/jetzt-mitglied-werden
- lub kontaktując się bezpośrednio z Markiem Wieruszewskim (telefon poniżej).

Koszt członkostwa wynosi od 12.70 do 50.80 CHF w zależności od wysokości wynagrodzenia.

Więcej informacji po polsku znajduje się na polskiej stronie internetowej Unii:
www.unia.ch/de/arbeitswelt/von-a-z/migrantinnen/polnische-infos

Kontakt do przedstawiciela odpowiedzialnego za polskich pracowników w Unii

Marek Wieruszewski
komórka: 0041 79 304 80 58
email: marek.wieruszewski@unia.ch

Impressum

Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber Verlagsgesellschaft work AG, Zürich, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission H. Gashi, A. García, D. Filipovic, E. Sariaslan, M. Martín, M. Mendes, O. Osmani, M. Wieruszewski | Sprachverantwortlich Marek Wieruszewski | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, www.unia.ch
Tłumaczenie polskie: Marek Wieruszewski